

Velja po pošti:
 Za celo leto a prej. 26.—
 za pol leta . . . 13.—
 za četrt . . . 6.50
 za en mesec . . . 2.20
 za študijsko celoletno 29.—
 za odtisno izdajanje 35.—

V upravitelstvu:
 Za celo leto naprej 22.40
 za pol leta . . . 11.20
 za četrt . . . 5.60
 za en mesec . . . 1.90
 S poštanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEČ

Inserati:
 Enostopna pettirova (72 mm):
 za enkrat . . . po 15 v
 za dvakrat . . . 13
 za trikrat . . . 10
 za več kot trikrat . . . 8

V reklamnih notinah stane enostopna garmondvrsta 30 viraarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

Izhaja:
 vsak dan, izvenredno pogostje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Ročopis se ne vrača; nebrankirana pisma so ne moremo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upravištkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Splošni preobrat na štajerskem.

Cela Slovenija opazuje nekaj let vrlo gibanje štajerskih bojnikov, ki so z ustanovitvijo S. K. Z. v kratkem času podrli vse stranke in uničili ves pogubonosni vpliv liberalcev, starih slogašev, štajercijancev in nemškutarjev. Boj ni bil lahek; mlada stranka se je borila proti osebam, ki so odločevale v političnem in gospodarskem delovanju v kvar celega ljudstva, ker je bilo njihovo stremeljenje le osebna dobičkaželjnost; te osebe je potisnila S. K. Z. takoj pri prvem nastopu ob zid. S. K. Z. je uspešno vodila boj proti štajercijancem, ki so zgubili le po pritisku te ljudske organizacije tla, tako da zgubljajo list »Štajerc« vedno bolj svojo moč. V župnijah, v katerih je bilo pred leti po 50 naročnikov, jih čisto štejemo sedaj po pet. Slogaši umirajo in le malo še diše hofrat Ploj in njegov urednik »Sloga«. Toda tudi tega bode popihal jug. Stara garda, ki je določevala pred par leti še politično smer v Celju in Mariboru pri zelenih mizah v obeh Narodnih domih, je stopila ob stran in škilila z mladinci celjskimi in šla deloma pod komando generala dr. Kukovca.

Najhujši boj se je vršil s Celjani, z Narodno stranko. Te stranke človek ne more več smatrati resne. Če zgubi stranka, kakor pri zadnjih državnozbornih volitvah, svojo firmo, potem ne obstaja več. Takega mnjenja so pa že tudi vsi treznejši politiki izven S. K. Z. Stranka je poražena na celi črti in nima nobenega vpliva. To stališče zavzemajo vodje brez čet sami in naglašajo vedno v svojih umazanih listih, da nimajo nobene odgovornosti v političnem delovanju, zato se tudi ne brigajo za splošne narodne in politične razmere, temveč le še hujskajo in po mladinsko obrekujejo. To je zares jako rodoljubno delo, katero so začeli nezreli, toda jako domišljivi mladi politiki celjski. Dozdeva se nam in sklepati moramo po pisavi teh listov, da bide zanje zadnja ura. Primerjajo kaj radi na Štajerskem početje teh ljudi v Celju s postopanjem človeka, ki je v zadnjem štadiju duševne impotence, ki blodi v deliriju. Ravno radi tega jih

pustijo vplivni možje S. K. Z. v miru, da polagoma sami sebe ugonobijo.

Odkar se je zasnova Vseslovenska Ljudska Stranka, dobiva politična organizacija na Štajerskem tem več opore in vedno več moči. Tesno združena v stranki z drugimi slovenskimi kronovinami zadobila je višje cilje in uravnava svoje delovanje po smerih izvenštajerskih političnih krogov. Mnogo pridobljenega vpliva štajerske delegacije, naj si bode v državnem, naj si bode v deželnem zboru, moramo pripisovati, tudi dejstvo, da nastopamo v vseh večjih narodnih gospodarskih in političnih vprašanjih skupno z drugimi kronovinami, da smo podrli med seboj tisti pogubonosni krajevni separatizem, katerega so tako gojili poprej liberalni prvaki le zgolj iz samoljublja v lastne osebe. Organizacije, ki so se izvršile v političnem oziru v okrilju Vseslovenske Ljudske Stranke, ki so združile na gospodarskem polju pod zaščito Zadrugne Zveze v Ljubljani vse gospodarske moči katoliško mislečega ljudstva raznih slovenskih dežel, ki so zbrale v narodnem boju nasproti najhujšim nasprotnikom žilavo delovanje prav čutečih src za obmejne Slovence v »Slovenski Straži«, so ojačile čete štajerskih mladih bojnikov in jim pripravljale pot od politične zmage do zmage. Ti pojavi v organizacijah, katere imajo polno požrtvovalnih marljivih delavcev, so glavni uspeh političnega napredka S. K. Z. Pripravljala pa je vsem tem dogodkom najbolj pot nepolitična organizacija S. K. S. Z. Izobraževalna društva, s katerimi je začel dr. Korošec v malem obsegu, so dobila velikansko moč in so odločilni faktor v vsem gibanju.

Le eno delo še nas čaka. Gospodarsko organizacijo moramo dobiti v svoje roke; da ne bode ljudstvo trpelo pod starimi gredi liberalne dobe in slogaške dobičkaželjnosti, da ljudstva ne spravi celjska neizkušena mladina zopet v nove nesreče, se moramo potruditi, da jim izvijemo tudi v gospodarskem delovanju popolnoma vajeti iz rok. Če izbojujemo še ta boj tako srečno, kakor smo to dosegli v političnem boju, potem bode le še rodilo delovanje mlade stranke prave sadove. Toda tudi gospodarsko upamo izpodrinuti te lažigospodarje v Celju v kratkem času. Uničili se bodo sami; na vseh oglih že poka; prišel bode hud polom. Saj se ni čuditi; ali naj kaj stalnega ustvarijo kaki štiblarji, Kukovci, Prekoršerki ali celo Kodermani itd. Kako naj

imajo ljudje zaupanje v take kapacitete? »Narodni Dnevnik«, »Nar. List« nimata nobenega pomena več; izdajajo ju le še, da dobivata zaslužek Lesničar in Spindler. Vsakoletni primanjklaj jih bode zasebno uničil in stranko oslabil. Zadrugna zveza bode začela ječati in že ječi vsled premočnih in vplivnih zadrug, kakor so razne zveze učiteljske, ki obstojajo le radi tega, da zbirajo skupno denar za naročnino celjskih listov. Take zadruge ne morejo vzdržavati cele Zveze v Celju. Narodna stranka oziroma njeni voditelji dobro vedo, da jim preti pogin; iščejo si zavetja še v starih močnih denarnih vodih. Kakor so hoteli napraviti za stranko »kšeft« z Zadrugno zvezo in računali, da jim bode kaj vrgla v strankine namene, tako prežijo sedaj na močno posojilnico celjsko, upajoč, da jim bode ta posojilnica vrgla še nekaj dobička. Stari dr. Sernec se še teh gospodičev brani in jih tira uspešno od tega korita. Toda jako se motijo mladi koncipijenti in odvnetniki celjski, če mislijo, da jih bode posojilnica rešila gmotnega pogina. Zadrugno zvezo so že spravili na pot proti propadu, tako da je ne bodo mogli izsesavati. Če pride zares še posojilnica v njihove roke, ne bodo živili nad dve leti zaželjenega sadu. Ljudstvo bode obrnilo posojilnici hrbet, ker tem gospodičem ničesar ne zaupa. Stari zavod bi moral začeti hirati in propasti, kar bi bilo gotovo, če smo objektivni, v splošno gospodarsko škodo na Spodnjem Štajerskem.

Ta preobrat se vrši torej na Štajerskem. Mi le želimo, da bi se hitro dovršil in da bi pri tem ne trpelo ljudstvo v splošnem, da bi razni polomi ne imeli kakih posledic, da bi ne trpel narodni kapital, kakor se je to že zgodilo n. pr. pri pivovarnah in drugih podjetjih, ki so stare rane liberalnega in neizkušenega gospodarstva.

Kako se zvijajo.

Piše se nam in objavljamo:

Nekdaj sem se mudil na jugu v kraški pokrajini. Mrgolelo je v njej modrasov. Zvijal se je modras, ko sem mu stopil na glavo. Ničesar mi ni mogel storiti, ker sem imel okovane planinske čevlje. Strl sem mu glavo. In ko je ležal mrtev pred menoj s strtim žrelom, se mi je zdelo, da sem storil dobro delo. Bil sem jako zadovoljen.

Prizor z modrasom v tistih časih se mi je oživel, ko čitam te dni »Slo-

venca« in preljuje njegove slovenske svobodomiselnosti. Prav je bilo, da je povedal »Slovenec« slovenskemu svobodomiselnstvu, kar zasluži po polni pravici in omenjal stvar, ki smo jo vsi, ki še nismo pozabili, da če bi ne bilo Avstrije, bi se morala nalašč ustanoviti, zelo obsojali. Jasno in odločno je obsodil »Slovenec« tisto propagando, ki meri na to, da se Slovenci pripravijo za protiaustrijsko, takozvano velikosrbsko propagando. Ta stvar je šele v povojih, je še zelo otročja, ampak dela se zanjo. Nisem poučen o tajinstvenostih te propagande. Toda to znam in vem, da izvestno slovensko svobodomiselnostno časopisje že precej časa sem omalovažuje Avstrijo, slavi Srbijo in celo še laško iredento. Vsaka neumnost, ki se dogaja v Srbiji, se proslavlja. Dosledno se piše v tem smislu, da se pristudi Avstrija Slovincem in se jim priljubi Srbija.

Ne čudim se velesrbskemu pojavu v slovenskem svobodomiselnem časopisu. Ker škili framasonski Lah v Italijo, ker gleda framasonski Nemec v nemški rajh, kaj čuda, da morajo slovenski framasonski vajenci škiliti v Srbijo, da ne zaostanejo za drugorodnimi framasoni.

Iredenta je moderna med svobodomiselnimi Lah, moderna je pri svobodomiselnih Nemcih, zakaj bi moral zaostajati slovenski svobodomiselnost? Slovenski svobodomiselnostni tisk je zato zadnje čase bolj ali manj prikrit postal srbskoiredentovski.

Naši najmlajši nadebudneži se prelevljajo v velesrbske iredentiste. Kdor sledi razvoju slovenskega svobodomiselnstva, pomiluje te ljudi, ki zdaj ljubkujejo s Srbijo. To so bili nekdanji mladinci le še pametnejši. Pred leti je bilo, ko so se polnili predali slovenskega svobodomiselnstva s članki, ki so slavili Rusijo. Slovensko svobodomiselnostno res nazaduje v idejah, ker je od ruske nazadovale do velesrbske iredente. Otročad mora imeti igračk. Enkrat je bila to ruska matjuška, danes je srbsko carstvo. Razvoj kaže, da propada slovensko svobodomiselnostno gledi na velikopolitične smeri. Ko je pred toliko in toliko leti dr. Mahnič odločno lopnil po voditeljih ruske iredente na Slovenskem, so tulili kakor zbesneli tisti, ki so bili prizadeti. Tudi danes tulijo in besne tisti, ki znajo, da ne delajo prav, ker ljubkujejo s tisto Srbijo, kjer so prelili kri kraljevsko. In gotovi naivni ljudje delajo na to, da bi na slo-

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalle.)

X. POGLAVJE.

Benoni.

Nekaj mesecev pozneje je Kaleb oblečen v kožuvinu in škrlatast plašč, dobro oborožen v spremstvu sužnjem na krasnem konju stopil iz ozidja jeruzalemskega mesta. Onstran Damaških vrat se ustavi in se ozre nazaj na prekrasno mesto.

»Večna škoda, da takemu mestu gospoduje rimski tujec!« vzkligne Kaleb. »Preginati je treba Rimljane in tedaj bi se lepo vladalo v tem mestu.«

Kaleb je imel visoke misli, kakor se razvidi iz teh njegovih besedi. Bil je bogat in ugleden, a s tem ne še zadovoljen. Kaj mu hoče samo denar? Časti, slave, vlade si je želelo njegovo strastno srce.

Kaleb je bil na potu v Tir na svoja posestva. Imel je pa še drug namen. Tam v Tiru je stanoval stari Jud Benoni, ki je bil Mirijamin stari oče, kakor je bil pred leti zvedel. In s tem Benonijem je želel govoriti.

× × ×

V prostorni lepi vrtni lopi ene izmed najkrasnejših palač v Tiru sedel je neko popoldne star mož. Bil je zavil v dragocen kožuhat plašč. Oči so se mu svetile kakor ogenj, nos je imel zakriviljen, lasje so bili sivi in nežnobela brada mu je dičila resen obraz.

Benoni, lastnik te palače, je po končanem opraviilu onega dne — pregledal je blago, ki ga je ladja pripeljala iz Egipta — povžil svoje kosilo in sedaj počiva v vrtni lopi. Naslonil se je na naslonjaču in kmalu zaspal; videti pa je bilo, da ima nemirne sanje; vsaj zdelo se je tako, ker se je obračal z ene strani na drugo, mrmral in mahal z rokama. Naenkrat plane pokonci in zakriči:

»Rahela, Rahela! Zakaj mi ne daš miru v spanju? Oh, otrok moj, ali nisem že dovolj trpel? Ali mi moraš vedno očitati moj greh? Ali ne smem niti na solnce tukaj mirno zatisniti svojih oči? Kaj mi hočeš, ker tako pogosto prihajaš? Ne, to nisi ti, moj greh je, ki se skriva pod tvojo postavo!« in Benoni si je z rokama zakril obraz, se premetaval po naslonjaču in glasno stokal.

Naenkrat skoči pokonci. »To ni bil greh,« je rekel, »to je bila dolžnost! Daroval sem jo razsrjenemu veličanstvu Jehove, kakor je hotel naš oče Abraham žrtvovati Izaka, toda prokletstvo onega krivega preroka je nad

menoj. Demas, ta pes, se je splazil v mojo hišo in jaz sem mu dal hčer za ženo, ker ga je ljubila. Tako me je on poplačal, izdajalec in jaz — jaz sem plačal njega. Da! Toda meč je zadel dva vratova. On bi bil moral trpeti, in sicer on edini. O, Rahela, moja zgubljenca hči Rahela, odpusti mi, ti, ki počivaš na dnu morja, odpusti mi! Jaz ne morem prenašati teh tvojih oči! Star sem, Rahela, star in slaboten.«

Nato vstopi arabski vratar, sijajno opravljen in oborožen z velikim mečem, in ko vidi, da njegov gospodar ne spi, se globoko prikloni.

»Kaj pa je?« vpraša Benoni.

»Gospod, mlad človek z imenom Kaleb želi govoriti z vami.«

»Kaleb? Tega imena ne poznam,« odvrne Benoni. »Stoj, morebiti je to Hilijelov sin, ki mu je rimski namestnik,« — pri tej besedi se je obrnil in pljunil na tla — »pomagal do očetovega premoženja. Čul sem, da pride ter prevzame veliko hišo na obrežju. Pripelji ga notri.«

»Sluga sem,« je rekel Benoni resno in uljudno, ko je vstopil Kaleb, lep, mlad in fino oblečen. »Kaj želiš?«

»Jaz sem sin Hilijela, ki je pred več leti tako nesrečno umrl v Jeruzalemu. Gotovo si slišal kaj o tem?«

»Da,« reče Benoni in pozorno motri svojega obiskovalca. »Dobro sem poznal Hilijela — razumen človek je

bil, ki se je pa dal vseeno vjeti v nastavljenost past. Ti si torej njegov sin. V obraz si mu prav podoben, skoro bi dejal, da stoji sam Hilijel pred menoj.«

»Ponosen sem na tvoje besede,« odgovori Kaleb, dasi mu je bilo znano, da med Benonijem in njegovim očetom ni bilo pravega prijateljstva. — »Znano ti je,« je pristavil, »da so se nekateri naši ljudje polastili moje dedščine, ki sem jo sedaj dobil nazaj — vsaj nekaj!«

»Po namestniku Floru, kaj ne, ki je radi tega zaprl več Judov v ječo — med njimi tudi nekaj nedolžnih.«

»Prav glede Flora prihajam k tebi. Rimljan si je pridržal boljše polovico mojega premoženja,« in Kaleb je vzdihnil in srdito pogledal.

»Srečen si, da si ni vsega pridržal.«

»Jaz sem vzrastle v puščavi, daleč od mest in ljudi,« je rekel Kaleb. »Ali ni nobene postave, da bi se mogel upreti taki krivici?«

»Nobene,« reče Benoni. »Rimski državljani imajo pravico. Jude pa samo dolžnost. Pameten bodi in zadovolji se s polovico, ki jo imaš. Sicer ti pa jaz ne morem nič svetovati, zato mi manjka ugleda, jaz sem le star, naveden trgovec brez veljave.«

Kaleb je bil potr. »Zdi se, da so za Jude časi hudi,« je rekel. »No, zadovoljiti se moram in skušal bom stvar pozabiti.«

vanskem avstrijskem jugu zavlada ali se sorte politiki.

O tem žalostnem pojavu se je dolgo molčalo. A predolgo ne, ker to, kar se je zdaj povedalo, je prišlo ob pravem času. Ljubljana dobro ve, kako se je stvar razvila. Znana so imena, znani ljudje, ki delajo velesrbsko propagando med Slovenci. »Slovenec« jih ni navedel, jih tudi najbrže ne bo. List ima dolžnost, da se bori proti zmotni ideji, da nastopa proti nevarnemu gibanju. Ni pa dolžan, da navaja imena, da navaja osebe. Prav nič niso potrebni irendentski »mučeniki«, in to tem manj, ker imajo pravzaprav le široka usta, dejanskega poguma pa prav nobenega. Ob tistih septemskih oslarijah so se lepo poskrili pravi srbski agenti provokaterji za kulise, pred sodiščem so pa stali ubogi zapeljani reveži. V krvi so umirali ljudje, ki so bili nahujskani od njih. Delalo se je prikrito, ampak ne toliko, da bi svet ne znal, kdo je takrat imel vrvice v rokah. »Narodni Dnevnik« ni popolnoma poučen, zato zavzema glede na obžalovanja vredne septemberske dni stališče, ki danes več ne drži.

Mladi vsesrbski irendenti se imamo Slovenci zahvaliti, da nas osrečuje z moralno srbskih kraljevskih morilcev. Ne pomaga nič. »Slovenec« je dolžan, da obrača pozornost na svinjarije, ki jih objavljajo oboževalci srbske mafije. Ali res mislite, da bomo mi mirno prenašali zastrupljanje sloven. ljudske morale s pujskarijami, ki se jih sramujejo že danes najumazanejši judovski časnikarski feljtonisti. Te baže ljudem treba dopovedati, da, kakor je pri nas doživela popoln poraz nekdanja slovenska svobodomiselnica ruska irendenta, tako doživi popoln poraz tudi sedanja svobodomiselnica srbska irendenta. Neumomnost ostane omejena na tiste, ki se z vsemi štirimi branijo očitka velesrbske irendente, dasi delajo za njo že mesece in mesece.

Vsesrbska modraška zalega med nami se mora streti. Prvi njen strupeni zob je že izdrt. Modras skriva svoje strupene zobe, zvija se, sika in tako dokazuje, da je modras. V svojem strahu si še sam izdere ostali strup. »Naravnost v srce!« tako je treba iti proti tej kliki.

Političen položaj na Hrvaškem

Je ni pojasnjen. Vse pa kaže na to, da boče ban Tomašić razbiti koalicijo, kateri je ob otvoritvi sabora slovesno prišel zvestobo do groba ter izrečno povdarjal, da on kot hrvaški ban s koalicijo stoji in pade. Reči je treba, da se je koalicija tudi izkazala kot izredno udano in zvesto dekle, ki je svojemu fantu brala vsako željo že kar z oči... Svet se je precej muzal in celo ogorčal nad to zvesto pol. ljubeznijo, a ban in koalicija sta se le tem tesneje objemala... Človek je mislil, tej ljubezni

»Bodi zadovoljen in skušaj, da se okrepiš zoper svoje sovražnike,« odgovori Benoni. »Ti si bil ubog, sedaj si pa bogat; zahvali Boga za to.«

»Noč in dan Ga zahvaljujem,« odvrne Kaleb.

»Ali misliš stanovati v Hezronovi — sedaj tvoji hiši?« vpraša Benoni.

»Da, za nekaj časa, dokler ne najdem najemnika. Nisem vajen mest; vse mi je pretesno in prešumno.«

»Kje si bil vzgojen?«

»Med Esenci pri Jerih. Vendar jaz nisem Esenec — ta vera mi ni ugajala; držim se vere svojih očetov.«

»Mnogo je ljudi, ki so slabši od Esencev,« odvrne Benoni. »Brat moje ranjke žene je tudi Esenec, dobrosrčen bedak, ki mu je ime Itijel; gotovo si ga poznal.«

»O da, dobro ga poznam. On je eden izmed upraviteljev in varuh svoje pravnuhinje Mirijam.«

Pri teh besedah se starec sirese, prebledi in sapa mu zastane.

»Oprosti mi, tako je bilo ime moji ranjki ženi — vedno me prevzame, kadar čujem to ime. Kako pa more biti to Itijelova pravnuhinja, saj on ni imel drugih sorodnikov kakor edino sestro.«

»To mi ni znano,« odgovori Kaleb malomarno. »Pravijo, da je to deklico pred kakimi devetnajstimi ali dvajsetimi leti prinesla tja neka libijska ženska Nehušta, ki je rekla, da se je otrokova mati, Itijelova vnukinja, ponesrečila na morju in umrla na porodu tega otroka, naročila pa je, naj prinese dete stricu, da ga vzgoji. Esenci so to dovolili in so ji njega določili za varha. Tako deklica še sedaj tam živi.«

»Mirijam je torej Esenka?« vpraša Benoni s tresočim glasom.

»Ne, ona je krščanske vere, ker je njena mati želela, da se vzgoji v tej veri.«

ne bo niti vrag napravil konca — ko se naenkrat raznese glas: Med Tomašićem in koalicijo je nastopila kriza, Tomašić se hoče ločiti. Spočetka se je reklo, da se je Tomašić ustavil maščevalni krvoželjnosti svojega dekleta, ki je zahtevala glavo Aranickega. No, to je bilo na prvi pogled malo čudno in koalicija je po vsej pravici povdarjala, da zakaj pa je Tomašić ob sklepu pakta lastnorodno podpisal to njeno zahtevo, sedaj pa se naenkrat dela tako vzvišene nad vsako senco maščevalne politike. Reklo se je na to, da so tu »višje želje« vmes, no, in koalicija je res opustila svojo zahtevo po Aranickijevi glavi. Toda glej, ban vseeno ne mara nič več nič slišati o koaliciji in se z njo noče nič več spuščati v nikak pogovor. To se koaliciji sporoča javno pred vsem svetom v ogrskih in hrvaških vladnih listih, ban pa kliče k sebi one člane koalicije, o katerih je zvedel, d. aso ubirali milejše strune ob sestavi odgovora na njegovo pismo in jih vabi za sabo — proč od koalicije. Ti možje so pred vsem: Poslanec Muačević, dr. Pinterović, dr. Popović, dr. A. Bauer, dr. Magdić, dr. Lorković. Vsi so se pozivu odzvali. Poroča se sicer, da došli povabljeni niso izpolnili nad bana Tomašića da jih spravi iz koalicije in z njimi ustanovi novo večino, marveč so izjavili, da so sicer za redigiranje odgovora v banovem smislu, a vendar tako, da se stavijo manj gotove državno-pravne zahteve, da pa oni slejkoprej ostajajo v koaliciji. Vendar pa — kdo ve, ako ban pri posameznih osebah in skupinah le ne doseže zaželjenega uspeha, nakar bi razpisal nove volitve in šel s temi možmi — večinomoma iz hrvaške stranke prava — v volivni boj proti koaliciji. S to možnostjo se na Hrvaškem splošno računa in listi vseh barv že opozarjajo svoje ljudi, da so bdeči. Kako bi te volitve izpadle danes, je težko reči, zlasti ker še ni čisto jasno, pod kakšnimi okoliščinami bo spor z banom prišel do vrhunca in v kakšnem znamenju bodo razpisane nove volitve. Mnogo pa je takih, ki pravijo, da ima koalicija še vedno močno stališče v ljudstvu, ki ga bo nova volivna reforma le še utrdila. Khuenova volivna sredstva pa da na Hrvaškem niso več mogoča.

Na vsak način je danes čisto jasno, da se gre banu za razbitje koalicije. Frankovo glasilo »Hrvatsko Pravo« prinaša celo odkritje, zakaj da je Tomašić ta nalog dobil. Vzrok da je v velesrbski propagandi, ki se še vedno širi in katere izbruh je bil tudi Žerajičev napad na generala Varešanina, dalje pa tudi v veleizdajniškem pisanju srbskih glasil »Srbobrana« in »Srbske Rieči«. Temu početju da hočejo mero-dajni krogi napraviti konec, vsled tega pa mora biti odpravljena prva ovira postavnemu postopanju: srbski vpliv na vladu, t. j. Srbe in srbofilne struje je treba iztisniti iz vladne večine. Beležimo!

× × ×

Današnji hrvaški listi prinašajo o položaju poročila, ki pričajo, da je koalicija — bila. Danes ima konferenco hrvaška stranka prava, da se dožene mnenje njenih poslancev, ako so za izstop iz koalicije in za zvezo z banom. Poznavalci razmer pravijo, da sta najmanj dve tretjini za to. Pa tudi če stranka prava ne izstopi, je koalicija na tem, da razpade, ker se v njej že snuje nova politična tvorba: Slavonska stranka, ki ji bo najbrže načeloval grof Teodor Pejačević; slednji je predsedniku Tuškani že brzojavno sporočil svoj izstop iz koalicije. V novo Slavonsko stranko vstopijo tudi srbski poslanci Muačević in dr. Dušan in Šandor Popović, ne računa pa se s poslanci dr. Lorkovićem, dr. Poljakom in dr. Hinkovićem, dasi tudi zastopajo slavonske okraje. Ta stranka se na vsak način izloči iz koalicije. Tako bi se bilo torej dr. Tomašiću posrečilo, kar se ni Rakodczayu in Rauchu, da je razbil koalicijo.

Tudi opozicija se je ali se vsaj na novo grupira: frankovci gredo skupaj s skupino »Hrvatstva«, obema pa se imajo pridružiti milinovci, t. j. pravaška skupina dr. Mile Starčevića. »Hrvatstvo« vsaj pozivlje somišljenike, da ob volitvah složno postopajo s frankovci in milinovci.

Prva znamenja novih volitev se že kažejo. Oblasti so dobile nalog, da nemudoma sestavijo nove volivne imenike, kar se izvrši do 1. septembra t. l. in bodo prve volitve na podlagi volivne reforme najbrže razpisane za sredo septembra.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Zboljšanje državne pokojnine za penzioniste po starem stilu.

Z najnovejšim zakonom od 14. julija 1910, drž. zak. l. št. 132 in 133, za katerega so že izdelane naredbe, kako se naj izvede, se bodo znatno zboljšale pokojnine državnim uslužbencem ali njihovim vdovam, ki so uživali pokojnine še po določilih starega zakona.

Subjektivni obseg te postavne akcije, ki obsega državne uradnike, državne učitelje, sluga, se bo razširil še z novo odredbo, po kateri se bodo zvišale pokojnine tudi penzionistom starega stila, ki so služili pri finančni straži ali njihovim vdovam, kakor tudi z analogno odredbo v prid državnim železniškim uslužbencem in njihovim vdovam.

Kar se tiče državnih uslužbencev, določa novi zakon, da dobe penzionisti odslej, vstevši tekoče leto, ki so bili vpokojeni pred regulacijo plač leta 1898., oziroma leta 1899., enako pokojnino kakor penzionisti, vpokojeni po regulaciji in katerim se je pokojnina odmerila na podlagi pokojninskega zakona od 14. maja 1896. To zboljšanje pokojnin je tembolj izdatno za one stare penzioniste, ki so bili vpokojeni še za časa leta 1896. obstoječega penzijskega sistema, takozvanega kvinkvenalnega sistema, ker ne bodo imeli koristi samo od pokojnin, povišanih na podlagi večjih plač, ampak tudi od novega penzijskega zakona. Prednosti novega zakona nudijo koristi starim penzionistom do vštete 6. činovnega razreda in sicer tudi tedaj, ako so imeli naslov in značaj kakega višjega činovnega razreda.

Zakon ima tudi določila za orožniško moštvo, takozvane »patentalinvalidi«, katerim se bo zvišala sedanja najmanjša patentna plača — 10 do 70 vinarjev na dan, poleg 50 odstotne dokaide iz vojaškega fonda — na najmanj 400 K letno.

Z zakonom za stare penzioniste je vlada pooblaščen, da dovoli državnim uslužbencem, ki so bili sicer vpokojeni po zgoraj omenjeni regulaciji plač, vendar pa še pred vštetvijo aktivitetnih doklad v pokojnino, izredne dokaide, ki pa ne smejo prekoračiti skupne vsote 875.000 kron.

Te izredne dokaide se bodo razdelile po sledečem načinu:

Državnim uslužbencem z normalno pokojnino do 1000 K v visokosti 12%; državnim uslužbencem z normalno pokojnino od 1000 K do 2000 K v visokosti 8% in državnim uslužbencem z normalno pokojnino od 2000 K do 3000 K v visokosti 5% normalne pokojnine.

Po sedaj veljavnem penzijskem sistemu določene fiksne pokojnine veljajo tudi v polni meri za vdove penzionistov starega stila.

V kolikor niso določene za vdove posameznih kategorij državnih uslužbencev pokojnine v fiksnih zneskih, temveč so odvisne od višine aktivitetne plače moža, kakor n. pr. pri vdovah slug, bo odmerjena nova pokojnina na podlagi plače, ki bi jo dosegel mož, ako bi bil vpokojen po zgoraj omenjeni regulaciji plač.

Sedanji zakon vpoštevata tudi nadaljni dve kategoriji vdov, ki pri dosedanjih postavnih zboljšanjih starih pokojnin niso ničesar dobile. To so vdove vpokojencev starega stila, in sicer vdove slug, ki so bili upravičeni samo do provizij. Sedaj se jim bodo zvišale provizije, in sicer na najmanj 400 K na leto ter bodo na isti stopnji kot vdove slug, katerim so se v smislu prej veljavnih predpisov od slučaja do slučaja pokojnine določevale z najvišjega mesta in katerim so se tudi sedaj odmerile pokojnine popolnoma po novem načinu.

Doslej dovoljena zvišanja pokojnin (provizij), kakor tudi milostne dokaide se bodo vračunale v nova zboljšanja.

Novi zakon torej prinaša precej znatno zboljšanje pokojnin starim penzionistom.

DEŽELNI ZBORI IN DRŽAVNI ZBOR.

»Hrvatska Korespondenca« poroča iz poljskih poslanskih krogov, da bodo sklicani deželni zbori 20. septembra k dvatedenskemu zasedanju. Istrski deželni zbor bo sklican, ako bodo uspela pogajanja med Hrvati in Italijani v vseh narodnostnih in gospodarskih vprašanjih. Češki deželni zbor bo sklican samo v tem slučaju, ako bo vsled akcije veleposestnikov zagotovljeno, da bo rešil deželni zbor vsaj najpotrebnejše predloge. — 4. oktobra bodo bržkone sklicane delegacije na Dunaj, med 14. in 18. oktobrom pa bo sklican državni zbor, a bo zboroval samo do 3. novembra, nakar bodo deželni zbori neprenehoma zborovali do 20. novembra. Od 20. novembra do 21. decembra

bodo končana posvetovanja delegacij. Istočasno se bo posvetoval proračunski odsek o proračunu za leto 1911. Ako se bo parlament izkazal v začetku kot nedelaven, ga bo vlada bržkone razpustila ter razpisala nove volitve spomladi.

TRGOVINSKA POGODBA S SRBIJO.

Po sklepu trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Srbijo bi bilo pričakovati, da se začeta politična pogajanja glede na sklep trgovinske pogodbe s črnogorsko kneževino pospešijo. Iz Kotora pa se poroča »Hrv. Kor.« sledeče: Kotor, 2. avgusta. Vaš dopisnik je govoril danes z nekim višjim črnogorskim uradnikom, ki je na potovanju, o položaju trgovinskih pogajanj. Rekel je, da pogajanje ne napreduje. Na vprašanje, kaj ovira pogajanja, je odgovoril črnogorski uradnik po ovinkih, ter je dejal, da ni nobenega upanja da bi se pogodba sklenila do 31. decembra t. l. — Z Dunaja se pa poroča od dobro poučene strani: Ne more se tajiti, da bi pogajanja s Črno goru ne zašla v položaj, v katerem ne napredujejo, Avstro-Ogrska je imela odkritosrčne želje, da bi se med njo in kneževino Črnogoro kolikor mogoče hitro končalo trgovinsko-politično razmerje, ki obstoji že od proklamacije aneksije Bosne in Hercegovine. Z ozirom na to se je od avstrijske strani skušalo črnogorcem v vsem ustreči, vendar je črnogorska vlada stavila monarhiji take zahteve, ko so se pričela pogajanja, da se jim nikakor ne more ugoditi, ne da bi se škodovalo lastnim državljanom. Kdaj in kako se bo sklenila trgovinska pogodba s Črnogoro, se sedaj v teh razmerah ne more popolnoma ničesar gotovega reči; Avstro-Ogrska je dospela s svojimi koncesijami Črnogori do točke »plus non possumus« in sedaj je stvar knezove vlade, da zmanjša svoje zahteve ter jih naj združi v obliki, ki bo sprejemljiva za Avstro-Ogrsko.

BOJI FRANCOZOV V VADAJU.

Vadaj je država v vzhodnem Sudanu, ki je bila včasih samostojna in pripada najbolj organiziranim državam notranje Afrike. Od leta 1903 pripada francoski Kongo državi. Prebivalci so Tibuanci in zamorci. Glavno mesto se imenuje Abeše. Prebivalci so večinomahomamedanci, a tudi pogani. Vadajski sultan nič kaj rad ne trpi francoske varuštva in se je zato uprl. Kakor poroča Ikdram, se je bil med Francozi in Vadajci prvi boj pri Darfurju, v katerem so bili poraženi Vadajci, ki so izgubili 1000 mož. Sultan je dobil na to ojačenje in je nenadoma napadel Francoze, in jih prisilil, da so se umaknili, ko so zgubili 300 mož. Sultan se pripravlja, da prežene Francoze iz postojank med Džanetom in tuniško mejo.

RUSKI DREADNOUGHTI.

Car je dovolil mornariškemu in vojnemu ministrstvu kredit 15.000.000 rubljev za zgradbo dreadnoughtov.

SESTANEK CARJA Z VILJEMOM.

»Berliner Tagblatt« poroča, da se sestanek ob carjevem darmstadtskem popotovanju car in nemški cesar Viljem. Car in carica ostaneta v Darmstadtu 2 meseca.

KRVAVE VOLITVE V ITALIJI.

Ob občinskih volitvah v Andriji so poizkušali nevolivci prodrati vojaški kordon, da bi se polastili volivnih urn. Ker vojaki ljudstva niso pustili naprej, je pričela množica streljati iz revolverjev in sicer je ustrelila približno dvestokrat. Vojaki so nato oddali salvo. Ranjenih in usmrčenih je bilo veliko oseb.

POLITIČNI UMORI V PERZIJI.

V Teheranu je bil umorjen nacionalist Alim Saamid Kom, nečak poslanca Takina Gada in še neki nacionalist. Umor je najbrže naročil Sajd Abdula. Boje se, da nastanejo nemiri. Morilci so pobegnili. Vojaštvo je konsignirano in so razdelili med vojake ostro nabite patrone.

VESTI O ODPSTOPU PRESTOLONASLEDNIKA DANILA.

Belgrajski listi so zopet začeli slepomišliti z odstopom črnogorskega prestolonaslednika Danila o priliki knezove 50-letnice na korist princa Mirka. Merodajni cetinjski krogi proglajajo to vest za popolno izmišljotino, ki jo srbsko časopisje razširja z lepim namenom, da pred Evropo poniža Njeguš-Petrovičovo dinastijo.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

Španska in Vatikan.

Boj se nadaljuje. Hujskanje postaja vedno večje ter je nesramnejše kakor kdaj prej. Liberalno časopisje laja na Vatikan kakor pes na verigi. Znamenita boromejska enciklika jih je zbudila in sedaj žare veselja vsled spora med Špansko in Vatikanom.

Splošno še ni znano, da je svoječasno ministrski predsednik Moret objavil nekoliko dni pred svojo demisijsko spomenico o stanju pogajanj med svetotolico in špansko vlado. V tej spomenici se je pisalo, da se ne more doseči nobenega sporazumljenja. Katoliški listi pa so takoj poudarjali, da se zato ne more doseči sporazumljenja, ker je Moret skušal delati za hrbtno Vatikanu in mesto da bi se pošteno pogajal zaradi spornih vprašanj, je hotel brez Vatikanu izvesti reformo. Moret je padel in njegov dedič, Canalejas se je začel takoj pogajati z Vatikanom. Njegova glavna zahteva je bila revizija konkordata.

Španski poslanik v Vatikanu, Ojeda, je dobil nalogo, da se pogaja tozadevno z državnim tajnikom kardinalom Merry del Val. Sveta stolica je takoj privolila v to. Da bi se prišlo končno do pozitivnega dela, je hotel Vatikan iz lastnega nagiba dovoliti obširne koncesije v sledečih točkah:

1. Vse kongregacije, ki nimajo več kot 12 članov, se odpravijo.

2. Ako se hočejo naseliti na Španskem nove kongregacije ali novi verski zavodi, si morajo za to izposlovati posebno dovoljenje od vlade.

3. Vsi tujci, ki hočejo ustanoviti na Španskem nove redove, morajo postati španski državljani.

4. Vsi verski redovi in kongregacije se morajo zgledati pri davčnih obveznostih ter se zavezati, da bodo, kakor ostali španski državljani plačevali davke.

Apostolski nuncij v Madridu, msc. Anton Vico, je izročil španski vladi predloge svete stolice z vsemi potrebnimi pojasnili.

Canalejas pa je izjavil, da so te koncesije premajhne ter je prosil nuncija v Madridu, kakor tudi španskega poslanika v Rimu, da obvestita o tem Vatikan.

Vatikan je vzel željo Canaleja na znanje ter je obljubil, da bo nanovo preučil celo zadevo. Obenem pa je takoj izjavil, da je pripravljen dovoliti še večje koncesije, ako je potreba. Tak je bil položaj stvari, ko se je naenkrat objavil kraljev dekret, ki je zahteval od vseh verskih redov, naj izpolnijo neke formalnosti, da se jih državno pripozna.

Vatikan je proti temu protestiral, vendar brez uspeha. Nekaj dni pozneje je izšel drug odlok o enakopravnosti kulta, potem je prišel na vrsto prestolni govor z odločno proticerkvenim programom in nazadnje »zaprtje meje« proti verskim redovom.

Sveta stolica je iznova protestirala ter je izjavila, da se ne pogaja dalje, ako španska vlada noče vpoštovati pogodbe.

Canalejas je pa odgovoril z ostro spomenico, ki pa je imela samo namen obrniti orožje narobe. Od začetka do danes je Canalejas zakrivil celo vrsto formalnih napak in prestopkov konkordata. Celo protiverski listi so priznali, da je to netaktno postopanje proti Vatikanu tako sistematično, da je morala uvideti sveta stolica, da noče Canalejas niti pogajanj, niti sporazuma, pač pa doseči z vsemi sredstvi konflikt. Prišlo je že tako daleč, da grozi nevarnost pravega konflikta. Canalejas prezira proteste milijonov španskih katoličanov, četudi vedno trdi, da izvršuje samo voljo ljudstva.

Iz vsega tega je razvidno, da ni sedanja politika španske vlade ničesar drugega, kakor edino le boj proti Cerkvi, boj proti katoliški veri.

Štajerske novice.

8 Velenje. Dne 15. avgusta bomo blagoslovili »Društveni Dom«. Ljudstvo iz vseh krajev se zanima za to slovesnost. »Društveni Dom« so postavili po večini domači kmetje, dekleta in mladenci in so ponosni na to stavbo, v kateri se zbirajo vsako nedeljo. Slavnost obeta mnogo zanimivega; počastili nas bodo vrli pevci slavnega pevskega društva »Ljubljane«. Udeležilo se bode zlasti mnogo ljudi iz Šmartna na Paki, Braslovca, Dobrinja, Žalca in št. Petra. Tudi vrli kmetičani in Zavodničani ne bodo zaostali za drugimi. Mislinjska dolina bode dobro zastopana. Na ta dan vsi od blizu in daleč v Velenje! Ljudstvo mora pokazati, da je v teh krajih Slovenec gospodar, ne pa nemškutarji, ki se vsako leto enkrat zbe-

rejo iz raznih krajev v nemškutarski gostilni pri Raku.

8 Velezaslužni g. župnik Janez Kunce pri Sv. Jurju ob Ščavnici je imenovan 2. avgusta na dan sv. birme za knezošk. duhovnega svetovalca. Cestitamo!

POLICIJSKI PREDPISI ZA ZRAKOPLOVCE.

Berolin, 3. avgusta. V uradnem listu brandenburške province je priobčen odlok višjega predsednika, s katerim se prepoveduje letanje z letalnimi stroji čez sklenjena mesta in kraje. Najvišja kazen je do 60 mark.

LIKVIDACIJA ČEŠKE KOPALIŠKE DRUŽBE.

Praga, 3. avgusta. Češka kopališka družba, ki ima v Karlovih varih hotel »Monopol«, je likvidirala na večerajšnjem občnem zboru zaradi slabih finančnih razmer. Hotel »Monopol« bodo prodali.

Dnevne novice.

+ Čudne reči se gode v liberalnem taboru. Mi smo bičali koketiranje liberalcev z velesrbsko propagando, ker nam to v narodnem oziru silno škoduje, imenovali pa nismo nikogar. Zdaj pa beremo tako v »Narodu« kakor v »Narodnem Dnevniku« naravnost imena in konkretne obdolžitve ali saj precej naravnostna namigavanja na tiste, ki po zatrdilu liberalnih listov uganjajo velesrbsko komedijo v Ljubljani. Mi smo splošno grajali to oslarijo, liberalci pa se zdaj medseboj denuncirajo. — Kaj bolj zabavnega si pač ni mogoče misliti, obenem pa v polnem obsegu potrjuje, kar smo mi pisali. Velesrbska iredenta obstoja, kdo jo pa uganja, to naj doženejo — liberalni listi; nas nikakor ni volja ustvarjati srbskih »mučnikov«. Naš namen je bil s pravim imenom označiti rovarjenje izvestnih liberalnih revolvermazačev belgrajske šole, ki stoje danes pred slovensko javnostjo do kosti osmešeni. Ta namen smo v najpopolnejši meri dosegli in pustimo zdaj tem trpetom, da se sami medseboj koljejo, kolikor jim ljubo in drago.

+ Mladini so hudo omejeni ljudje. Po Ljubljani se govori, da se hočejo zdaj spraviti tudi na dr. Trillerja — in zakaj? Ker je kupil največjo vilo v Ljubljani in pripremil zase in za svojo soprog celih deset sob. To mu štejejo v velik naroden greh. Bog vedi iz katere opazovalnice so ušli ti mladini! Dr. Triller je petičen mož in si lahko najame, če hoče, celo Ljubljano, da se po njej prekucuje, če ima zadosti denarja, seveda. Prigoljufal si pa penzov menda tudi ni. Da bodo mladini v zvezi z znanimi perversnimi pustolovci začeli šteti starinom celo sobe po stanovanjih, tega si pa vendar nismo mislili. Te mladine je sama grda fofšija. Če bodo premagali starine, pa se bodo sami med seboj požrlji.

+ O liberalnem gospodarstvu na deželi za časa liberalnega gospodstva na Kranjskem piše »Domoljub« dne 4. avgusta v članku izborni med drugim tako-le: »Liberalnih županov imamo zdaj že mnogo več v deželi. Pomnimo jih pa še in vemo, kako so gospodarili. Župan je bil navadno tudi krčmar, ki je predvsem gledal na svojo korist, v drugi vrsti pa na korist svojih pristašev. Občinski računi so bili marsikje v strašnem neredu. Županov in občinski denar je imel eno kaso; zapisniki so bili pomanjkljivi. Ko je nov župan prevzel gospodarstvo, se je moralo po mnogih občinah črez velike svote narediti križ, ker se ni vedelo, kaj je ž njimi. Manjkalo jih je po računu; župan se je pa izgovarjal, da jih je izdal za to, ali drugo reč, da je pa to pozabil zapisati. Še huje je bilo pri liberalnih cestnih načelnikih. V občinskem gospodarstvu so bili odborniki vsaj blizu in zato so se kake večje nerednosti težje prikrile. Cestni načelnik je bil pa takorekoč neomejen gospodar. Denar je prejemal sam; pota si je zaračunaval in izplačeval sam; vse je bilo v njegovih rokah. Cestni odbori so bili zato postavljeni, da bi bili skrbeli za dobre ceste; delalo se je pa marsikje tako, kakor bi bili samo za to, da je imel načelnik velike osebne dohodke in da so bogateli razni liberalci, ki so dajali gramoz, ali ki so prevzeli kako popravo ali preložitve. Po sedanjih postavi so imeli liberalci večinoma povsod večino v cestnih odbori. Deželni odbor je imenoval redno le liberalce; mesta in veliki davkoplačevalci so tudi liberalce poslali noter, župani in svetovalci kmečkih občin so že naprej vedeli, da ne dobe kmečki odborniki večine in so se zato malo brigali za volitve. Tako je šlo to gospodarstvo. Načelnikom je

služba nestla, ceste so bile slabe, za potrebe ljudstva se ni nihče zmenil, cestne doklade so bile pa vedno večje. Deželni odbor je razkril že sedaj v kratkem času mnogo umazanosti in je posvetil v ta temni kot z gorečo bakljo, da je marsikak doslej imeniten liberalni prvak s sramoto padel s svojega stola. Liberalni načelniki so rabili v mnogih krajih cestni denar za svoje namene. Namestu, da bil dal denar v posojilnico, ga je posodil sebi, — seveda brez obresti. Plačila je odkladal in moral za to več plačati, nego je bilo treba. Po več tisoč cestnega denarja je po ti poti imel vedno v svojih kupčijah. Takemu ravnanju se po pravici pravi sleparija. Gramoz so mnogo predrago oddajali liberalni podjetniki; dela na cesti so za drag denar prevzemali le liberalci. Zato so seveda držali skupaj in če so tudi vedeli za kake načelnikove sebične zvijače, so lepo molčali. Skupno korito jim je zamašilo usta. Ali bi bilo sicer mogoče, da bi se bile zgodile take reči, kakor so se n. pr. svoj čas v škofjeloškem cestnem odboru, ali kakor so se pokazale pred nekaj tedni v idrijskem, kjer je novi odbor iz računov spoznal, da manjka nad 60 tisoč kron, katere je moral liberalni načelnik Gruden potem, na pritisk deželnega odbora, iz svojega pokriti? Ko bi bil ostal stari cestni odbor, bi se bila ta ogromna vsota morda vsa razdišala in izginila kakor kafa. Naša stranka bo napravila red in poštenje. Cestni odbori so se že začeli vestno nadzirati in brez usmiljenja že poje pravica nad vsemi, ki se hočejo okoristiti z ljudskim denarjem, svojo pesem. Pojdemo pa še dalje; kranjski deželni zbor bo izpremenil cestni zakon in cestni odbori bodo povsod postavljeni na ljudski temelj. Za vedno bodo pregnani iz njih oderuški in sebični liberalni magnatje in agitatorji. Vsak pes zavili, če mu stopiš na rep. Tudi liberalci cvilijo in po svojih listih zmerjajo deželni odbor. Saj imajo za svojo stran prav, toda žalostno je za nje samo to, da jim vse to ne bo nič pomagalo. Ljudstvo pojde z veseljem smehom preko njih s svojimi zastopniki na pošteno delo v splošno korist. — To je prava podoba gospodarstva liberalcev, kojih časnikarski banditi, kakor jih je edino primerno nazval dr. Lampe, zdaj napadajo deželni odbor, ker hoče napraviti red in ga bo tudi napravil. Čisto naravno je, da liberalci tulijo, ker odkidava sedanjí deželni odbor bivši liberalni hlev.

+ Nemškonacionalni protestantovski listi zelo renčijo, ker je ljubljanski »Škofijski List« objavil encikliko »Editae saepe«. Vsi nemški svobodomiselni listi brez izjeme se lažejo, da je knezoškof dr. Jeglič objavil poleg okrožnice tudi uvod. Uvoda pa ni knezoškof objavil nobenega, marveč zgolj okrožnico v latinskem jeziku, kakor je bila tudi njegova dolžnost. Pač pa je »Slovenec«, ko je to objavil, nekaj pristavil in v slovenščini navedel mesto, ki tako holi pristaše Luthrove morale. Da se ne knezoškof, ne »Slovenec« za vpitje nemškega protestantovskega časopisja niti najmanj ne zmenita, je samoposebi umevno.

+ Člani in članice vrhniško-logaške podružnice S. Z. se tem potom uljudno vabijo, da se polnoštevilno udeležijo desetletnice Slomškove zveze v Ljubljani dne 8. avgusta. Na svidenje!

+ Na Šturski gori se vrši v nedeljo, 7. t. m. sestanek Orlov kamniškega okrožja. Pri tem slovesnem poletu se ustanovi odsek planinskega Orla na Šturski gori. Bratska društva in naši somišljeniki, udeležite se tega zanimivega in pomenljivega sestanka! — Na zdar!

+ Vipavsko okrožje Orla vabi na veliko slavnost, ki jo priredi v nedeljo, dne 7. avgusta tek. leta v Šturijah pri Ajdovščini. Spored: Predpoldne: 1. Ob 3/4 10. uri sprejem došlih Orlov na kolo-dvoru v Ajdovščini. 2. Pohod skozi Ajdovščino v Šturije na trg, kjer bode sprejem. 3. Ob 1/2 11. uri sv. maša. 4. Kosilo. Popoldne: 5. Ob 1. uri popoldanska služba božja (litanijske). 6. Ob 2. uri telovadna skušnja. 7. Ob 4. uri javna telovadba: a) rajalni pohod, b) nove proste vaje 1910, c) orodna telovadba, d) morskaja, d) rajalni odhod. 8. Po javni telovadbi istotam ljudska veselica s srečanjem itd. Pri javni telovadbi in veselici svira oddelek vojaške godbe pešpolka št. 47 iz Gorice. Vstopnina: I. sedež 2 K, II. sedež 1 K, stojišče 40 vi-narjev. — Naši somišljeniki naj v obilnem številu pohite na to prireditev, ki je znamenje vednoličnega rastočega in razvijajočega se moči krščanske mladine vipavske doline.

+ Boj med mladini in starini se vrši tudi v slovenski socialni demokraciji. Tu predstavlja mladina Anton Kristan, ki že dlje časa hodi v »Napre-

ju« svoja pota, v številki 4. avgusta pa piše: »V najnovejšem času čitamo po naših časopisih članke o tem, kdo je sodrug, kakšen naj bo sodrug, kdo je član socialno-demokratske stranke itd. Na sploh se pa tarna, da je mizerija v naših vrstah, da ne gre tako kot drugje, da niso naši delavci dovezni za organizacijsko delo, da manjka zanimanja zlasti za politično socialno-demokratsko organizacijo itd. Da, res se je potreba zamisliti nad tem. Če hočem pa odpraviti napake, poznati jih moram. Kaj manjka prevsem našemu delavstvu? Socialistične naobrazbe, socialističnega mišljenja. Velika napaka naših socialističnih predhodnikov na Slovenskem je bila, da so povsem zanemarjali socialistično vzgojo med delavstvom, da so delali glavno le s političnimi argumenti momenta, da pa so popolnoma pozabili, da je treba na shodih pridobljene pristaje izobraziti v socialiste! Delajmo po češko! Proč z okostenelim sv. Birokracijem iz naših vrst — v socialistične delavske vrste zanesimo življenje! Če pojde delo tako naprej (po češko) — potem seveda ne bo treba tarnati in javkati o tem, kdo je sodrug in kdo ni sodrug, ker bodo organizirane mase že same pomedle in ne bodo se več dogajali in vrstah stranke dogodki, ki so zmožni vsakemu res socialistično mislečemu človeku zgusiti vsako pozitivno delo. Na delo — za pogloblitvijo naših vrst — za notranjim socializiranjem! — Anton Kristan.« — Anton Kristan očita dosedanjim voditeljem socialnodemokratske stranke, da niso nič delali, da so le švefili, v stranki vlada mizerija in vrše se gnjusni dogodki, sodrug sploh še socialističnega mišljenja nimajo in tako dalje. Torej mizerija tako pri socialnih demokratih, kakor pri liberalcih.

+ Pij X. in antialkoholno gibanje.

Papež Pij X. se zelo zanima za alkoholno vprašanje. Sam daje lep zgled, kako se nanj deluje proti alkoholizmu. Da bi ljudi odvajal od pijančevanja in navajal k varčevanju in treznosti, je še kot župnik v Salcanu ustanovil hranilnico. Vplival je, da so se podobni zavodi ustanovili tudi v Siciliji. Ze kot kaplan v Tombolu je odvajal moško mladino od pijančevanja in od pitja sploh s tem, da jo je vabil k sebi in med njo prebil cele popoldneve ob nedeljah. Kot papež je v prvem letu svojega vladanja določil odpustek 300 dni vsak dan za vse tiste, ki se zdrže opojnih pijač in molijo od sv. očeta potrjeno molitvico. To, da je sv. oče izdal odpustke za abstinence, moramo tem vselej pozdraviti, ker imamo sedaj dobro orožje proti trditvi, češ, da Cerkev ne odobrava abstinence gibanja. Kajti če sveta Cerkev podeli odpustke za kako stvar, je ta gotovo dobra, poštena in priporočljiva. Iz tega je razvidno, da je sv. oče Pij X. velik prijatelj abstinence gibanja. Sv. oče smatra zdržnost od opojnih pijač za pripomoček, da izvede svoj program: Vse prenoviti v Kristusu. Gotovo je pa tudi, da je ravno abstinence eno najboljših sredstev za prenovljenje in zboljšanje verskega življenja. To so do-iro vedeli trije predhodniki Pija X.: Gregor XVI., Pij IX. in Leon XIII., ki so istotako priporočali zdržnost od opojnih pijač. Gregor XVI. je bil abstinenc. Rim je govoril, nazori o zdržnosti morajo sedaj biti vsakemu katoličanu jasni. Sv. Cerkev odobrava zdržnost in jo priporoča. S tem, da je sv. oče Pij X. podelil odpustke abstinence, je izkazal veliko uslugo abstinence gibanju. To bodi vsem abstinence in v izpodbudo, da še krepkeje in navdušeneje delajo za razširjenje abstinence.

+ Dalmatinska politična deteljica proti obstrukciji. Na izjavo poslanca Ivaniševića, da se mora započeta obstrukcija v državnem zboru jeseni nadaljevati, je — razven Biankinijevega »Narodnega Lista«, o katerem smo že poročali — odgovorila tudi znana triperesna deteljica: Ivčević, Vuković in Perić v »Jedinstvu«, da se obstrukcija radi dr. Šusteršiča (!) ne sme nadaljevati, ker Hrvatoma ne bo prinesla koristi, marveč jim bo samo škodila. Gotova dalmatinska gospoda je pač nepoboljšljiva — saj jo dobro poznamo. Zato nas ta najnovejši glas njene politične trobente ni prav nič iznenadil.

— Umrl je včeraj popoldne ob pol 5. uri župni upravitelj v pokoju č. g. Viljem Paulus. Pogreb bo v petek ob 10. uri dopoldne. R. I. P. !

— Umrla je v Retju št. 116 pri Loškem potoku ga. Marija Ivančič roj. Mikulič.

— Umrl je včeraj v deželni bolnici g. Ignacij Detela, pomožni uradnik pri dež. odboru.

— Umrl je pri Dorfarjih pri Škofji Loki v hiši št. 14 pretečeni ponedeljek Matija Hafner, vulgo Lukove, eden

najuglednejših kmečkih posestnikov okrajnega glavarstva v Kranju v starosti 88 let. Bil je nad polstoletja zapnik sodnih in političnih uradov, bil je član komisije, ki je cenila zemljišča v svrhu odmere novega zemljiškega davka, mnogokratni član porote itd. Velike zasluge je imel za ustanovitev nove fare v Zabnici in veljal je za ustanovitelja ljudske šole v Zabnici. V gospodarskem oziru se ga lahko imenuje očeta sadjereje, ki je danes tako plodovito razširjena v škofjeloškem okraju. V zasebnem življenju je bil vzor zmerčnosti, ker kljub udobnim razmeram, v katerih je živel, ni principielno nikdar pil več, kakor po en četrt vina. Zaposla ženo, s katero je živel blizu 60 let vzorno in mirno zakonsko življenje in pa lepo številce otrok, vnukov in pravnukov, katerim bo spomin na očeta, oziroma starega očeta vedno svet. Naj v miru počiva na prostoru, ki si ga je sam izbral, ko je prepuščal svojo njivo za pokopališče v Zabnici.

— **Višnjagora.** 3. t. m. bil je izvoljen za sodni okraj Višnjagora načelnikom zdravstvenega okrožja Anton Perko, mestni župan v Višnjigori; namestnikom pa Anton Fajdiga, župan v Temenici.

— **Na c. kr. hrvaški gimnaziji v Pazinu** je razpisano suplentsko mesto za nemščino in grščino ali za nemščino in propedevtiko. Prošnje, naslovljene na c. kr. deželni šolski svet za Istro naj vložijo kompetenti do dne 16. avg. pri c. kr. gimnazijskem ravnateljstvu v Pazinu.

— **Vojak je utonil** dne 1. t. m. na Vrhniki. Tu so se mudili topničarji goriškega polka, ker je bila vročina precej huda, so se kopali v Ljubljanci. Prvoletnik J. Mozer, rodом Poljak, je zašel na globoko in utonil. Utopljenca so prenesli v mrtvašnico k sv. Pavlu.

— **Navihan slepar.** Ivan Stuhec, 20 let star, iz Murščaka pri Radgoni doma, bivši dijak v Ljubljani, je precej nadarjen, a skrajno lahkomišljen človek. Stanoval je pri Franju Frasu, slugi deželnega odbora, ter se zavezoval plačati za hrano in stanovanje mesečno po 36 K. Temu je rekel, da je privatist II. državne gimnazije, vstopil v združni tečaj, kjer so ga pa radi slabega učenja odslovili. Ker mu je predlo za denar, kajti tu je napravil 135 K dolga, zašel je na kriva pota. Najprvo se je obrnil na tukajšnjega knezoškofa in prosil posojila pod pretvezo, da ga bo vrnil, ko bo doma trte prodal. Posrečilo se mu je vsega skupaj dobiti 340 kron, a to mu še ni bilo zadosti, kajti skušal je zopet škofa pregovoriti, da bi dobil še toliko posojila, da bi ves njegov dolg znašal 600 K. Stuhecu pa sedaj škof ni več verjel in kratkomalo zahtevo odklonil. Dognalo se je, da obdolženec ni imel nobenih trt in tudi ni resno mislil ta dolg poplačati. Kljub žalostnim premoženjskim razmeram je Stuhec potrpatno živel, zahajal je s tovariši v slaščičarno Kalaš ter tam prodajal premotil, da mu je kreditirala za 38 K 38 h. Stuhec je tudi tej pravil, da ima na Stajerskem vinograde, kar mu je ta verjela. Obdolženec je začel čedalje bolj drzno nastopati. Premotil je trnovskega župnika Ivana Vrhovnika, da mu je dal 20 K, kakor tudi šentjakobskega župnika Jankota Barleta, kateremu je kazal ponarejeno priporočilno pismo lazarista Heidricha, od katerega je dobil 12 K. Sredi junija je jako spretno ponaredil menico za 1200 kron, glasečo se na znano imovito tvrdo Mahteisa v Brežicah. S to menico se je zglasil pri kreditnem in komisijskemu društvu v Ljubljani ter se predstavil poslovojni Leonu Franketu pod imenom Albert Matheis, ter želel eskomptnim potom dobiti na menico 600 K. Uradniku se je sumljivo zdelo, da je bila menica pisana v slovenskem jeziku, ko je obče znano, da je Matheis strasten Nemec. Zato je menico in neko v to svrhu ponarejeno pismo pridržal in mu rekel, naj pride kasneje. Res je prišel obdolženec, a tudi sedaj se mu je povedalo, da še ni stvar rešena, obdolženca pa ni bilo več. Zadnji drzni poskus goljufije je izvršil obdolženec dne 30. junija t. l. Prišel je k Gregorju Šlibarju, župniku v Rudniku, z zaprtim pismom, ki je nosil ponarejen škofov podpis. V tem pismu, ki ga je pisal obtoženec sam, je stalo, da prosi škof župnika, naj posodi sedmošolcu in njegovemu sorodniku Francu Jegliču v njegovem imenu 300 K, da bo mogel potovati v svete dežele. V ta namen mu je on sicer dal 200 kron, ali ker v tre-

notku toliko denarja nima, naj mu on izroči zahtevano svoto, in če sam nima toliko, naj si od katerega izposodi, ker ta dolg bo itak v štirih ali petih tednih vrnjen. Župnik, ki je temu pismu verjel, Stuheca vpraša, odkod da je doma; ta odgovori, da iz Loke. Na nadaljno vprašanje, kako se imenuje prva vas od Loke, kjer se izdelujejo glavniki, je ta odgovoril, da se ta vas imenuje Kro-pa. Ta odgovor je dal župniku povod, da je postal pozoren. Rekel je, da ima itak v Ljubljani opraviti, in mu dal eno krono. A Stuhec se ni dal takoj v kozji rog pognati; ob pol 2. uri je bil zopet z drugim pismom pri župniku, v katerem ga v svojem imenu prosi za izročitev 300 K. Ker je pa župnik pri sklepu ostal, da bo šel sam v Ljubljano in bo zadevo uredil, jo je obdolženec z urnimi koraki odkuril. Šele v škofiji je župnik Šlibar zvedel, da bi bil postal žrtva prefriganega sleparja. Stuhec, ki vse odkrito prizna, je bil na štiri mesece ječe obsojen.

— **Letošnje vojaške vaje** v obsegu 3. kora se bodo naslednje vršile: Polkovne vaje trajajo od 16. avgusta do 5. septembra, brigadne vaje od 6. do 9. septembra, divizijske od 10. do 14. septembra. Dne 15. septembra se vse čete vrnejo v svoje divizije deloma peš, deloma po železnici. Rezervisti in dosluženi tretjeletniki se odpuste domov.

— **Vojaške vaje na Goriškem.** Dne 5. septembra prideta pešpolka št. 27. in 47. in lovski bataljon 7., 11. in 29. v komensko okolico. Isti dan dospo pešpolki 87. in 97. in Bošnjaki iz Trsta ter lovski bataljona 20. in 24. v sežansko okolico. Vaje se bodo vršile na Krasu ter se bodo 14. septembra končale v bližini Komna.

— **Morski volk napadel potapljača.** Minuli petek se je spustil potapljač torpedne tovarne na Reki, Ladislav Simonič, v morje, da dvigne potopljen torpedo. Ko je bil v globčini 3 m, zagleda pred sabo ogromnega morskega volka, ki se je takoj spravljal nanj. Simonič potegne nož in večkrat rani roparico, obenem pa dá znamenje spremeljalcem, ki so ga takoj potegnili kvišku. Z njim vred se je prikazal na površju tudi morski volk, ki ga je kapitan Kalenič pregnal s harpuno. Začel se je takoj lov za nevarno živaljo, a ni imel uspeha.

Ljubljanske novice.

— **Dajte vode!** Po vseh večjih mestih imajo po javnih nasadih vodovode s pitno vodo, kar je zlasti za otroke zelo prikladno. Ljubljana je seveda tudi v tem oziru daleč za drugimi mesti. Če že gospoda radi tujcev noče narediti vodovodov, kot je n. pr. v »Zvezdi«, naj jih pa napravi radi domačinov, da ne bo treba materam in pestunjam vodo za otroke seboj nositi, kar se sedaj dogaja. Vodovoda nima cel grajski drevored, park pred Srca Jezusovega cerkvi, na Ambroževem trgu, v celem tivolskem drevoredu je en sam vodnjak itd. Ker se pa namerava prihodnje leto zgraditi na trgu Tabor nov park, zato prosimo že sedaj pristojne oblasti, da vpoštevajo našo prošnjo in zgrade vsaj en dober vodovod v nameranem parku, ki bo v šentpeterskem delu mesta gotovo najbolj obiskan, ker bo mejil na onega pred Srca Jezusovega cerkvi, ki je že sedaj močno obiskan. Na vodnjak pa naj se makari v vekovečen spomin napiše, da je bil postavljen, ko je bil Ivan Hribar župan ljubljanski.

lj **Nesreča na železnici.** Stroj odtrgal glavo. Ko je včeraj popoldne strojevodja z lokomotivo na južnem kolodvoru zamenjaval vozove in prišel z njo proti sv. Martina cesti v bližino prečnice 7/8, je pred lokomotivo stekel čez tir železniški delavec Mihael Kolarič. Na sosednjem tiru je takrat prišel vlak, s katerim vozijo les v Zeleno jamo. Lokomotiva je Kolariča podrla in je bil naenkrat pod njo. Kurjač je Kolariča videl skočiti pred stroj ter je takoj zavpil in je res strojevodja v razdalji 8 metrov ustavil vlak. Pogled na tir je bil pretresljiv. Pod strojem je ležal Kolarič z odrezano glavo, možgani so bili raztreseni in pomešani s peskom, vrat in lobanja sta krvavela, kolesa pa so bila vsa krvava. Nato so truplo ponorečenega potegnili izpod stroja in ga na odredbo policijske komisije prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Kolarič je bil uslužben pri železnici od 23. septembra leta 1909. in zapušča ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

lj **Odličen rojak v Ljubljani.** Semkaj je dospel generalni major g. Ivan Lavrič, brigadni poveljnik v Vysokem Mytu na Češkem. Nastanil se je v hotelu »Slon«.

— **Umrla** je v Budjejevicah vdova gospa Josipina Werzak, mati g. Leop. Werzak in ge. Hermine Pulko iz Ljubljane.

lj **Nesreča na železnici.** Sinoči je železniški uslužbenec Franc Golmnikar v brzovlaku prižigal luči. Ko je bil gotov, je vlak odhajal, on pa je skočil z voza. Pri tem je pa padel in zadobil na glavi težke poškodbe. Ker je bil nezavesten, so ga prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

lj **»Povodni mož«,** veliko koncertno delo za soli, zbor in orkester je poklonil skladatelj gospod c. kr. okrajni glavar Viktor Parma pevskemu zboru »Glasbene Matice«.

lj **Pogumen stražnik.** Ko si je danes okoli 9. ure zjutraj desetletna Flora Kajfeževa umivala na Bregu pri Ljubljani noge, ji je spodrsnilo in je padla v vodo, iz katere se pa ni mogla več rešiti ter jo je voda nesla dalje. Deklica se je začela potapljati in le semtertje so se še pokazale roke iz vode. Nek dečko, ki je bil takrat tudi pri Ljubljani, je vpil na vse grlo na pomoč in naglo se je nablalo mnogo gledalcev. Ko pride mimo policijski stražnik Karol Mramor in vidi, da ljudje gledajo v vodo, steče naglo na Breg in ko zagleda potapljačo se deklico za Naglasovo hišo skoraj sredi Ljubljane, skoči v vodo in plava do nje. Ker je bil oblečen in bi ne bil mogel splavati z deklico na breg, jo zgrabi, potegne iz vode, potem pa pahne proti obrežju, kjer jo je prijel nek gospod in potegnil na suho. Tudi stražniku bi se bila jela kmalu slaba goditi, kajti tudi temu je pomagal nek gospod iz vode, podavši mu roko. Ker je Ljubljanka tam globoka in je bilo dekle že popolnoma nezavestno, rešitelj pa sam v smrtni nevarnosti, je navzoče občinstvo ta čin pogumnega stražnika z veseljem odobraval.

— **Prvo grozde** so pripeljali včeraj na ljubljanski trg. Prodaja se po 1 K 60 vin. kilogram.

Telefonska in brzojavna poročila.

VII. LETO PONTIFIKATA PIJA X.

Rim, 4. avgusta. Danes je sedemletnica pontifikata svetega očeta Pija X. »Osservatore Romano« proslavlja ta dogodek, poudarjajoč gorečo vero svetega očeta in njegov junaški boj za pravice svete Cerkve. Ves katoliški svet gleda z občudovanjem na poglavarja svete Cerkve, ki brani Kristusov nauk zoper njene stare sovražnike.

FERREROVCI.

Praga, 4. avgusta. Vlada je odredila, da se mora v Novi Cahi v obrtni razstavi odstraniti neka podoba Ferrerjeva in je obenem znižala svoj prispevek za to priredbo.

DR. ŽAČEK.

Brno, 4. avgusta. Dr. Žaček je na volivnem shodu v Kelcu govoril o političnem položaju in izjavil, da so tudi Čehi zelo krivi sedanjega, za Slovane neugodnega položaja. Čehi morajo priti do spoznanja, da bodo le edini in solidarni kaj dosegli.

HRVAŠKA KRIZA.

Zagreb, 4. avgusta. V hrvaški krizi se ni veliko izpremenilo. Konstatirati se pa more, da vlada splošno mirovno razpoloženje in da delajo vsi trezni politiki na to, da se doseže tak sporazum, da ne bo treba razpustiti sabora.

DRŽAVLJANSKA VOJSKA V SPANIJI.

London, 4. avgusta. Tukaj so razširjene vesti, da je na Španskem vsled politike Canalejasa izbruhnila državljanska vojska. General Weyler, ki ima diktaturo v Barceloni, pa javlja, da vlada v Kataloniji popoln mir.

DR. CRIPPEN.

London, 4. avgusta. Dr. Crippen je priznal, da je svojo ženo umoril.

ČEHI IN KATOLIŠKI SHOD V INOMOSTU.

Praga, 4. avgusta. V čeških katoliških krogih se potrjuje vest, da je zelo dvomljivo, ako se bodo češki katoliški udeležili splošnega avstrijskega katoliškega shoda v Inomostu z ozirom na sedanje narodnostne razmere na Češkem. Trdi se, da agitirajo proti udeležbi katoliškega shoda v Inomostu najbolj krščansko-socialni krogi.

Podstrešno stanovanje

obstoječe iz ene oziroma dveh sob in kuhinje se odda mirni stranki brez otrok na Grubarjevem nabrežju št. 6. Tamkaj se tudi ceno prodaja 1 kopalna banja, malo rabljen železni štedilnik in 2 železni peči.

2204

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Bog poklical dne 3. avgusta 1910 zjutraj k sebi, prevideno s sv. zakramenti, našo preljubljenjo soprogo, mater, sestro, gospo

Marijo Ivančič roj. Mikulič

iz Retij št. 116.

Pogreb predrage rajnice bode dne 5. avgusta zjutraj iz Retij na Tabor.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Loškem potoku.

Nepozabno rajnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Loški potok, 5. avgusta 1910.

Alojzij Ivančič, soprog. — Alojzij, Rudolf, Franc, Marija, otroci.

Zahvala.

O priliki, ko se poslavljam kot ravnatelj iz grand hotela »Union«, izrekam vsem svojim velečenjem gostom in ljubim prijateljem za izkazano mi zaupanje svojo najprizrenejšo zahvalo. Proseč jih, naj mi i v bodoče ohranijo svojo naklonjenost, bilježim

najodličnejšim spoštovanjem

V Ljubljani, 4. avgusta 1910.

udani

Juan Bračić.

2203

Učiteljica

večja slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi vstopiti kot **odgojiteljica** v kako boljšo družino z enim ali dvema otrokoma. Ista je zelo finega in mirnega značaja. Pismene ponudbe naj se pošljejo pod »G. D.« na upravo »Slovenca«. 2201

DR. JANKO ŽIROVNIK

ODVETNIŠKI KANDIDAT

MIRA DR. ŽIROVNIK ROJ. ZUPANC

POROČENA,

V LJUBLJANI, 3. AVGUSTA 1910.

2215

? I ?
I K O
? O ?

== Najboljša ura sedajnosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena ==

se dobi samo pri

H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg

Lastna tovarna ur v Svici.

2018

Tovarniška varstvena znamka »IKO«.

? I ?
I K O
? O ?

Dinamo stroji, elektr. motorji.
Naprave za elektr. razsvet-
ljavo in prevajanje elektr.
sile. Električni obrat vseh
vrst. Ventilatorji. Turbo-
generatorji, elektr. želez-
nice in lokomotive, žerjavi
in dvigala. Obločnice in
žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav,
(Francis, Pelton). Točna,
cena in hitra popravila vseh
elektr. strojev od drugih tvrdk.
Vse potrebe za inštaliranje.
Odlitki iz Siemens-Martino-
vega jekla, ameriška kujna litina
iz lastnih velikih livaren in
jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Podpisani naznanjam žalostno vest,
da je včeraj popoldne ob polu 5. uri,
previden s sv. zakramenti tu v Pod-
sentjurijem umrl

Viljem Paulus

župni upravitelj v p.

v 39. letu svoje starosti. Pogreb bo v
petek, 5. avgusta ob 10. uri popoldne.
Prebлага ranjkega priporočam v
pobožno molitev vsem prijateljem in
znancem, posebno pa svojim duhov-
nim sobratom.

Čemšenik, 4. avgusta 1910.

Josip Zelnik
župnik.

2217

2221

1-1

Upraviteljstvo deželnih do-
brodelnih zavodov v Ljubljani
naznanja, da je njegov dolgoletni
uradnik, gospod

Ignacij Detela

c. kr. nadporočnik v evidenci domobranstva

preminul dne 3. avgusta, previden s
sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb se vrši v petek 5. avgusta
ob 3. uri popoldne iz vojaške bojnice
na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 4. avgusta 1910.

2206

Tužnim srcem naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem,
da je naša preljuba mati, ozir. stara
mati, gospa

Marija Rozman

danes, dne 4. avgusta ob pol 2. uri
zjutraj po dolgi hudi bolezni v starosti
63 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjke bo v
petek, 5. avgusta ob 4. uri popoldne
iz Vevč št. 44 na pokopališče pri
Dev. Mar. v polju.

Sv. maša za dušnico se bode brala
v domači župni cerkvi.

Vevče, dne 4. avgusta 1910.

Zalujoči ostali.

2211

Zahvala.

Povodom smrti našega dobrega
očeta, soproga, strica, svaka, gospoda

Karola Bitscha

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo
preč. duhovščini, vsem gg. podčastni-
kom ter osobito pa slavni Slovenski
filharmoniji* za dar 50 K mesto venca,
kakor tudi vsem udeležnikom pogreba,
ki so spremili dragega rajnega k
večnemu počitku.

Vsem in vsakemu posebej: Bog
povrnit!

Ljubljana, 4. avgusta 1910.

Zalujoči ostali.

Dr. Démeter Bleiweis - Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v vratu in nosu

se je preselil s 1. avgustom
na Kongresni trg šte. 15

nasproti nunske cerkve.

2202 2-1

Nova tkalnica bombaža išče zmožnega

Selfactor - mojstra

za Luisiano in Maco. Stalna služba, dober
zaslužek. Selitveni stroški se posodijo naprej.
Prijava z napovedjo dosedanjega službo-
vanja in družinskih razmer je poslati pod
šifro „S. R. 3878“ na Rudolfa Mosse,
Monakovo.

2208 3-1

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 27.

v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznana fina
kulinja. - Izborne pijate. - Nizke
cene. - Lepi restavracijski pro-
steri in povsem na novo urejen

= velik senčnat vrt. =

Vsako sredo pri ugodnem vremenu

VELIK KONCERT!

Hišna oprava

se takoj proda na Rimski cesti št. 2/II.

: Za slabokrone in prebolele :

je zdravniško priporočano
črno dalmatinsko vino
najboljše sredstvo

„KŮČ“

4 steklenice (5 kg) franko K 4-
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“
M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Frana Jožefa jub. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje
najbolj pripravn, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko
prebavljivo. Maja

steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepu-
je lasišče in
preprečuje izpadanje las. Cena steklenici

z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje
izbor-
no proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi
dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz

ust. - Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil,
katera se priporočajo po raznih časopisih in
cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumo itd.

razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarvno, rumeno in rujavo za parkete ali polikane

ila priporoča v škaflih po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 46

Naznanilo.

Slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril na Bledu (Zagoričje vila Generös)

tehnično pisarno.

Izdeloval bom vsakovrstne načrte za javne in privatne stavbe, sprejemal teh-
nična in vsa v stavbinsko stroko spadajoča dela

Po 14 letni akademični teoretični in praktični izobrazbi, ter s skušnjo stavitelja ka-
tero sem z prav dobrim vspehom napravil na Dunaju, lahko zatrjujem da bom izvrševal
točno, solidno in strokovnjsko delo, ter se slavnemu občinstvu priporočam za blago-
hotno naklonjenost, ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Ivan Kralj
arhitekt, stavitelj, Bled.

2200 3-1

Naprodaj je:

pet kmetijskih hiš,

od 14 do 20.000 K, **3 gostilne** od 15 do 20.000 K

od teh sta dve ob cesti in ena tik cerkve,

4 manjša posestva

3000 do 4000 K, dve od 1500 do 2500 K.

Vodna moč za mlin, žago ali za kakšno
drugo tovarno z malim posestvom 2800 K.

Več se izve pri **Jožefu Sušič, p. d. Mar-**

tinc, na Bistrici p. Št. Jakob v Rožu,

Koroško. 2214 3-1

ZASTONJ!

dobite majlino

esparantsko slovnico in slovarček

ki jo predelate v par urah in ki Vam odpre celi
svet, ako naročite 2212 3-1

popolno slovnico esparantskega jezika

(2. izdaja, 1.30 K s poštnino vred),

ki jo lahko prodaste svojemu prijatelju. K 5. izvo-
dom (6.30 K s poštnino) priložimo seveda zastoj
5 majhnih slovnici in slovarčkov, povrh pa še
zvezek anekdot. Založništvo esparantskih knjig
Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Stajersko.

PRVA POOBLASČENA

krojaška šola

v Zagrebu, Jelačićev trg šte. 19.

Največji in edino obstoječi zavod na slov. jugu.

Neprekinjeni tečaji za urezovanje

moških in žen-
skih oblek. Za samopouk se izdajajo knjige
za moške in ženske krojače in krojačice ka-
kor tudi za gospodinje. 2136 5-1

Patentirana metoda pod šte. 115.

Plačanje na obroke. Zahtevajte prospekt,

Kuharica

vajena vsega gospodinjstva, želi stopiti v
službo v kako večje župnišče ali k samo-
stojnemu gospodu ali pa v kako drugo kr-
ščansko hišo. Pismene ponudbe z napovedbo
plače je poslati pod šifro: „Gospodinja“
na upravo Slovenca. 2213 1-1

Dvonedstropna hiša

v sredini mesta, s kletmi in sedmimi stano-
vanji, pripravna za vsako obrt, se iz proste roke
proda za 29.000 kron. Letni dohodek 2600 K;
za takoj plačati je samo 3000 kron.

Več pove **J. Kernc**, Hilsrjeva ulica št. 12 v
Ljubljani. 2145 3-1

Dva dijaka
ali dve diakinji

se pri pošteni družini v Trstu vzame na stano-
vanje in hrano. Kje, se izve v upravnistvu Slo-
2205 venca v Ljubljani. 6-1

10 dobro ohranjenih starih

pečnic za peči

2209 1 star še dobro ohranjen 3-1

štedilnik

se takoj proda. Ogleda se lahko pri novi stavbi

„Marjanišča“ v Ljubljani, Poljanska cesta 36.

Učenca močnega in pridnega

fanta ter enega

pomočnika sprejme takoj

v delo **Jakob**

Malenšek, stavbeno in umetno klju-
čavničarstvo, Boh. Bistrica. 2207 3-1

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.

Banka in menjalnica.

Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

: Zaloga :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franco!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

351

Anton Breskvar

stavnbi ključar

Ljubljana, Florijanska ulica šte. 9

Priloga se slavemu občinstvu, kakor tudi čistiti duhovščini za vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor:

ograde za grobove, križe, obhajilne mize, navadne in žilne ograje, vrata.

Velika zaloga štedilnikov,

kurjavna in pepelna vrata, zapahil dimnikov, strelovodi, zastori na valjeh itd. itd.

Priloga se tudi za vsakovrstna popravila, katera izvršujem hitro in po nizkih cenah. 2130

Josip Rojina vljudno naznanja,
da je preselil svojo
krojaško obrt

iz Šelenburgove ulice šte. 5, v lastno hišo, na
Frana Josipa cesto šte. 3. 2104

**2 hiši z gostilno in
2 hiši brez gostilne**

se prodaste iz proste roke po zelo ugodnem pogoju. 2169

Gostilna je zelo dobro vpeljana.

Več se izve v restavraciji pri

„Zvezdi“ Sp. Šiška šte. 22.

Sode iz belega hrastovega
lesa, trpežni, močni

Sode
od finega špirita
vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirita za fini spirit in za vino pripravljeni, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik
Av. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne,
točna posrežba.

**Dobičkanosno, majhno
posestvo =**

15 minut k Vrbskem jezeru, krasno, solidno izdelana kompl. mebl. stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje, blizu 70 orlov prvovrst. v visoki kulturi obstoječega zemljišča, deloma stavbišča za vile, lep gozd, bog. gospodarske potrebščine, 4 konji, 22 krav, 16 prašičev itd. **Cena 70.000 kron.** Pojasnila daje samo resnim, samostojnim reflektantom **Albert Wiener, Gradec I., Stempfergasse 6.** 2155 3-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50-80 vinarjev liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavcu**, pošta in postaja **Roč v Istri**, belo in črno (rudeče) franco vsaka železniška postaja na Kranjskem po **28 vinarjev** liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100-1

**1 ali 2 učenca
za mizarški obrt**

2162 se sprejmeta.

Andrej Kregar, mizar
Pošta St. Vid nad Ljubljano.

Enonadstropna hiša

majhna se prodaja iz proste roke v Rožni dolini šte. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka. 2147 8-1

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vsebujejo množino železa, ki jo mora zavžiti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki, ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Polliter-ska steklenica 2 K.

Proda se popolnoma nov 2177

Underwood

pisalni stroj

po jako ugodni ceni. Naslov pove uprava Slovenca.

Stanovanja

Za novemberski termin, se oddasta v novo zgrajeni vili ob Kunovi cesti št. 2 solčno ležeča stanovanja po 2 sobi in prikljinami. - Poizve se ulica Stara pravda št. 3, od 2 do 6 ure popoldne. 2181 3-1

Ant. Bajec
cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu
Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52-1

Sanatorij „Mirni dom“

sprejema v prvi vrsti bolnike in to moške na živcih bolehaloče, potem alkoholike in od težkih bolezni okrevajoče. V porabi so različne kopeli, kakor: tople, mrzle, solčne in električne kopeli s pridatki in masaža. Zdravilišče je tudi po zimi odprto. Cene so zmerne. Ceniki se dobijo zastoj. Pojasnila daje lastnik in vodja dr. Fran Čeh, pošta Gornja sv. Kungota pri Mariboru.

Razpis službe.

Razpisuje se

služba občinskega sluga, redarja in mesogleda

v Št. Petru na Krasu 800 K, prosto stanovanje ene sobe in dober postranski zaslužek.

Prosilec mora biti zmožen slovenskega jezika v besedi in pisavi. Oženjeni in drugih jezikov zmožni dosluženi vojaki imajo prednost. Prošnje je vlagati

do 14. avgusta 1910.

Nastop službe 20. avgusta ali vsaj 1. septembra.

Matija Penko,

občinski predstojnik-zupan.

Knjižgoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjižgoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnov

Milo

Priporoča tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. N. Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Mödling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvetava.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev.
akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franco.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.